

616.921.5—036.22

EPIDEMIE CHŘIPKY NA JAŘE 1963

Podplukovník MUDr. Jiří JAKUBKA, o. z. Jana MIKLÁŠOVÁ

Dne 13. 5. 1963 byl 2. OHEO hlášen větší výskyt horečnatých onemocnění v posádce X. Postižena byla malá, na začátku května t. r. sestavená samostatná jednotka, do které byli odveleni příslušníci tří útvarů z oblasti Moravy a Slovenska. V krátkém časovém intervalu, v době od 9. do 12. května, onemocnělo 8 vojáků základní služby, tj. téměř 10 % celkového stavu jednotky.

Onemocnění začínalo bolestmi hlavy, k nimž se v zápětí přidružily bolesti v kříži. Současně docházelo k vzestupu tělesné teploty, provázenému ve dvou případech mrazením až zimnicí. Tři nemocní si stěžovali na bolesti v kloubech, hlavně

v kolenou a ramenou. Více než polovina nemocných trpěla nechutenstvím a všichni udávali slabost a malátnost. Výskyt a trvání převládajících subjektivních obtíží nemocných podává tabulka 1. V téže tabulce uvádíme nejvyšší naměřené teploty a dobu trvání zvýšených teplot.

Dne 14. 5. 1963 bylo u jednotky provedeno epidemiologické pátrání. Současně byly všem nemocným odebrány výtěry z nosu do bujónu a výtěry z hrdla do Hanksova roztoku k virologické izolaci a výtěry z hrdla na mikrobiologické vyšetření. Téhož dne byla nemocným a osmnácti zdravým odebrána krev na lačno k sérologickému vyšetření. Výtěry z nosu a z krku byly

Tabulka 1

Výskyt a trvání převládajících subjektivních obtíží a výsledky izolačních pokusů.

Jméno	Den onemocnění	Bolesti					Spavost	Malátnost	Nechutenství	Kašel	Rýma	Zimnice	Nejvyšší zjištěná teplota	Výsledky izolačních pokusů
		v krku	hlavy	v kříži	v kloubech	v dol. končetinách								
T. Š.	9. V.		+	+	+			+	+ 3 dny	+	+		?	negat.
S. F.	9. V.		+	+ 5 dní	+ 2 dny			+		+			39,0 2 dny	±
F. H.	11. V.	+	+	+				+	+			+	39,4 3 dny	pozit.
F. D.	11. V.		+	+ 4 dny		+		+	+ 3 dny	+	+ 2. den		38,0 2 dny	negat.
A. K.	12. V.		+										?	pozit.
J. B.	10. V.		+ 3 dny	+ 3 dny	+			+	+ 3 dny	+ 2. den		+	38,5 2 dny	negat.
J. S.	10. V.		+	+		+	+	+					38,2 1 den	
J. H.	12. V.							+	+				37,6 1 den	

uloženy do termosů s ledem a ještě téhož dne dopraveny do laboratoře. Druhý vzorek krve byl odebrán za 21 dní.

Výtěry z nosu byly příští den očkované do amnia kuřecích zárodků. Ve dvou případech se tímto způsobem podařilo izolovat již v I. pasáži agens, které, inokulováno znovu kuřecím embryím intraamnioticky, dosahovalo v II. pasáži hemaglutinačního titru 256 a 512, a to jak se slepičími, tak s morčecími krvinkami. Tyto titry byly zjištěny jak v amniové, tak v allantoické tekutině. Ve III. pasáži dosáhl hemaglutinační titr allantoické tekutiny hodnot 2048 a ve IV. pasáži až 8192.

Párová séra nemocných jsme vyšetřovali hemaglutinačně inhibičním testem a reakcí vazby komplementu. Séra k reakci inhibice hemaglutinace jsme zpracovali probubláním CO₂.

V reakci jsme použili antigeny A-2/Singapur, B-1/60 a D-Sendai, které nám dodala MUDr. Fraňková, VÚHEM, a současně pozitivní allantoické tekutiny ze III. pasáží na kuřecích embryích. Zatímco vůči antigenům A-2/Singapur a D-Sendai nedošlo v žádném případě k vze-stupu hladin protilátek, získali jsme s kmenem B-1/60 a použitými allantoickými tekutinami výsledky, které jsou uvedeny v tabulce 2.

K reakci vazby komplementu jsme použili komplementfixační antigeny A-2, B a B-TW, které nám zaslala MUDr. Žáčková, ÚEM, Praha.

Tabulka 2

Výsledky sérologického vyšetřování

Jméno	H I T			K F R		
	použitý antigen	I. sérum	II. sérum	použitý antigen	I. sérum	II. sérum
F. H.	B-1/60 Hon Koncz	40 320 80	640 1280 1280	B B-TW	8 0	64 64
F. D.	B-1/60 Hon Koncz	40 640 160	160 1280 640	B B-TW	0 0	64 64
T. Š.	B-1/60 Hon Koncz	40 320 160	160 640 320	B B-TW	0 8	32 32
J. B.	B-1/60 Hon Koncz	40 640 320	160 640 320	B B-TW	0 0	32 64
J. S.	B-1/60 Hon Koncz	80 640 80	320 640 320	B B-TW	8 16	32 64

Výsledky získané touto reakcí potvrdily vzestup hladiny protilátek k chřipkovým virům skupiny B, jak uvedeno v tabulce 2.

Na základě těchto výsledků se domníváme, že izolované agens bylo příčinou hromadného onemocnění a že náleží k chřipkovým virům skupiny B.

Pro epidemii způsobenou typem B svědčí i okolnost, že onemocněla jen malá část kolektivu. Do jaké míry se v tomto směru podílela promořenost kolektivu, rozhodne sérologické vyšetření párových sér zdravých osob.

Závěr

Popsán výskyt menší epidemie chřipky způsobené pravděpodobně kmenem skupiny B. Podán přehled převládajících subjektivních příznaků onemocnění, výsledky izolačních pokusů na kuřecích embryích a výsledky sérologického vyšetření párových sér nemocných. Domníváme se, že včasné hlášení podobných onemocnění by vedlo k častější úspěšné izolaci a k objasnění etiologie mnohých tzv. horečnatých katarů horních cest dýchacích.